

Kaisa Kurittu • Lea Rankinen

MENESTY KESTÄVÄSTI!

Vastuullisuus johdon ja
hallituksen agendalla

ALMA TALENT • 2023 HELSINKI

© Copyright 2023 Alma Talent Oy sekä Kaisa Kurittu ja Lea Rankinen

ISBN 978-952-14-5007-5

ISBN 978-952-14-5008-2 (sähkökirja)

ISBN 978-952-14-5009-9 (verkkokirja)

ISBN 978-952-14-5010-5 (äänikirja)

Kansi: Anna Makkonen

Taitto: Aste Helsinki Oy

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2023

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

SISÄLLYS

ALKUSANAT	9
1 VASTUULLISUUS JOHDON JA HALLITUKSEN AGENDALLA: MIKSI?	11
Vastuullisuuden johtaminen nyt	14
Johdon ja hallituksen roolit	16
2 KESTÄVÄ POHJA, VASTUU VAIKUTUKSISTA	19
Mitä vastuullisuus ja kestävyys tarkoittavat	22
Vastuunkantamista läpi arvoketjun	30
Pienet teot eivät enää riitä	35
Vastuullisuus ei ole enää vapaaehtoista	38
Miksi yritykset o(lisi)vat vastuullisia?	44
Vastuullisuus on valintoja	47
3 MISTÄ PITÄÄ OLLA VASTUUSSA - MIKÄ ON OLENNAINEN?	53
Olellisuusarviointi: fokus tärkeimpiin vaikutuksiin	55
Omat pyrkimykset, planeetan rajat ja sidosryhmien odotukset	64

4 VASTUULLISUUS - STRATEGINEN MAHDOLLISUUS	67
Kyse on tulevaisuudesta	70
Hallituksen strateginen rooli vastuullisuudessa	73
Vastuullisuus osaksi strategiaa	78
Vastuullisuus mukana jokaisessa päätöksessä	84
Vastuullisuus on mitattavissa olevaa toimintaa	87
Kasvu ja vastuullisuus ne yhteen sopii	91
Show me the money!	95
Palkitseminen vastuullisuudesta	106
5 VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN ON TAVOITTEELLISTA MUUTOSJOHTAMISTA	114
Muutos ei tapahdu itsestään	117
Oikea suunta ja riittävä vauhti	124
Roolit vastuullisuuden johtamisessa	132
Vastuullisuuden hallinnan malli	145
Hallitus haastaa ja sparraa	151
Johdon asenne ratkaisee	153
Vastuullisuusjohtaja kulkee rohkeasti tuulta päin	160
6 HYVÄ JA VASTUULLINEN HALLINTO	172
Hallinnointikoodi antaa raamit	174
Hallituksella on velvollisuus välittää	176
Kestävä ja vastuullinen tapa toimia	186
Vastuullisuusriskit tulee ymmärtää	192
Hallituksen toimintatapa vastuullisuuden hallinnoinnissa	202
Monimuotoinen hallitus ja johto	214

7 LYHYT OPPIMÄÄRÄ YMPÄRISTÖ- JA SOSIAALISESTA VASTUUSTA	224
Ilmastonmuutos ei ole mielipideasia	225
Olemme täysin riippuvaisia elonkirjosta	241
Ihmisoikeudet: ei toisten selkänahasta	247
Vastuu ihmisistä	256
Vastuu omista tuotteista ja palveluista	263
8 VASTUULLISUUDESTA RAPORTOINTI JA VIESTINTÄ	270
Vaatimukset vastuullisuusraportoinnille kasvavat	272
Enemmän tekoja, vähemmän puhetta	279
Viherpesun harmaat sävyt	283
9 MILLÄ TASOLLA OLLAAN - JA MITÄ TARVITAAN SEURAAVAKSI	291
Asemoituminen vastuullisuustyössä muihin verrattuna	293
Vastuullisuuden johtaminen: strategista vai hetkessä elämistä?	298
Asemoituminen omalla vastuullisuusmatkalla	303
Hallituksen ja johdon itsetutkiskelu	307
Hallituksen käyttäytymisen viisi arkkityyppiä	317
10 KESTÄVÄLLE POHJALLE, UUDISTAVALLE POLULLE	323
Kestävyyden muutosmatka ei pysähdy nolnaan	325
Kestävä ajattelu lähtee sinusta	329

KIRJAN LOPPUSANAT	332
KIITOS	336
YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET	338

HYVÄ LUKIJA

Tämä kirja sai alkunsa sattumalta – kuten hyvät tarinat usein saavat. Lea oli tahollaan pohtimassa vastuullisuusjohtajan uransa tärkeimpiä oppeja ja juonenkäänteitä, Kaisa taas aloittamassa uutta kirjaprojektia, ikään kuin tämän teoksen alkeisversiota, josta puuttui vielä sielu.

Lea halusi koota lukuisista muistikirjoistaan tärkeimmät kokemukset ja oivallukset tarinan muotoon, josta olisi iloa muillekin. Kaisa halusi kirjoittaa kirjan, jossa paasattaisiin johtajille ja hallitustyötä tekeville, mistä kestävyudessa ja vastuullisuudessa oikeasti on kyse.

Kun naiset puolivahingossa havaitsivat toistensa aikeet, paluuta entiseen ei enää ollut. Nämä kaksi tarinaa olivat tarkoitettu samoihin kansiin!

Kaisa ja Lea ovat tehneet pitkän päivätyön vastuullisuuden parissa. Urat alkoivat aikoina, jolloin vastuullisuutta työnnettiin köydellä, työssä ei nähty juurikaan lisäarvoa ja aikaa kului luvattoman paljon puhtaaseen myyntityöhön. Kirja sisältää lukuisia Lean muistelemia hetkiä vastuullisuusjohtajan arjesta, Kaisan rivien väliin upottamia oppeja vastuullisuuskonsultin työstä sekä näistä kuplineita pohdintoja vastuullisuuden johtamisen tulevaisuudesta.

Myös monet kirjaa varten haastatellut ammattilaiset ovat kulke-
neet pitkän ja kivisen polun tähän päivään, kun vastuullisuusköyden
toisessa päässä on viimeinkin vetoa. Olemme heidän jakamistaan
opeista ja näkemyksistä erittäin kiitollisia ja ilahtuneita, ne ovat kir-
jan suola.

Halusimme tämän kirjan olevan paitsi aidosti hyödyllinen teos
johtajille, hallitustyötä tekeville sekä näihin rooleihin tähtääville,
myös eräänlainen kunnianosoitus ja hännän nosto vastuullisuuden
ammattilaisille. Nykyisin yritysten vastuullisuudesta ja kestävyyy-
destä puhutaan enemmän kuin koskaan, ja tässä kirjassa haluamme
tuoda esiin, mitä kaikkea strateginen vastuullisuuden johtaminen –
ja siitä puhuminen – vaatii.

Toivomme, että kirja haastaa kehittämään omaa ajattelua, sy-
tyttää uusia lamppuja ja rohkaisee nostamaan riman uusiin
korkeuksiin. Toivomme myös, että kirja luo toivoa ja rohkeutta kes-
tävyysvajeen ratkaisemiseen.

Pelkosenniemiellä ja Vantaalla, lokakuussa 2023

Kaisa & Lea